

II RIIGIKOGU

10. istungjärk. **Protokoll nr. 348 (46).**

1926. a.

II Riigikogu koosolek 26. märtsil 1926. a. kell 10.20 min.õhtul.

Kokku on tulnud 86 Riigikogu liiget.

Valitsuse looshis: Riigivanem **J. Teemant**, rahaminister **L. Sepp**, kohtuminister **T. Kalbus**, siseminister **K. Einbund**, põllutöominister **H. Laretei**, haridusminister **J. Lattik**, välisminister **A. Piip**, sõjaminister **J. Soots**, teedeminister **O. Amberg**, kaubandus-tööstusminister **E. Veberman**, riigisekretäär **K. Terras**.

Päevakord:

1. Eesti-Saksa konsulaarlepingu kinnitamise seadus — III lugemisel.
2. Kütide seadus — III lugemisel.
3. Kalameeste riikliku laenufondi seadus — III lugemisel.
4. Tolli-põhitariifide muutmise ja täiendamise seadus — III lugemisel.
5. Riigikogu 10. istungjärku lõpetamise küsimus.

Koosolekut juhatab esimees **A. Rei**.

Sekretäri kohal abisekretäär **L. Raudkepp**.

Koosolek algab kell 10.20 min. õht.

1. Päevakorra täiendamine. Juhataja **A. Rei**: Avan Riigikogu koosoleku.

Abisekretäär **J. Piiskar**: Teen ettepaneku, päevakorra neljanda punkti järele võtta: riigiametnikkude ja -teenijate ühekordse palgalisa ja palgaseaduse muutmise seadus — III lugemisel.

Juhataja **A. Rei**: (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on ettepanek vastu võetud.

2. Eesti-Saksa konsulaarlepingu kinnitamise seadus — III lugemisel. Väliskomisjoni aruandja **A. Tupits** kannab ette ja eraldi hääletamisel võetakse vastu nähtava enamusega seaduseelnõu pealkiri, § 1 ja § 2.

Eesti-Saksa konsulaarlepingu kinnitamise seadus.

§ 1. Eesti ja Saksamaa vahel 13. märtsil 1925. a. sõlmitud konsulaarlepung tunnustatakse kinnitatuks.

§ 2. Lepingu tekst Eesti ja Saksa keeles avaldatakse ühes käesoleva seadusega.

Juhataja **A. Rei**: Asun lõpuhääletamisele. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on seaduseelnõu lõpuhääletamisel vastu võetud.

Aruandja **A. Tupits**: Teen ettepaneku, käesolev seaduseelnõu vastu võtta redaktsiooni komisjoni andmata.

Juhataja **A. Rei**: (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on ettepanek vastu võetud.

3. Kütide seadus — III lugemisel. Rahaasjanduse komisjoni aruandja **J. Krass** kannab ette ja eraldi hääletamisel võetakse vastu nähtava enamusega seaduseelnõu pealkiri ja §§ 1—8.

Kütide seadus.

§ 1. Kütisadamise õigus on riigi-, kaitseväge-, kaitseleidu-, maakonna omavalitsuse asutustel nende ametlikkude sõitude ja vedude jaoks riigi julgeoleku, kuritegevuse jälgimise ja tervishoiu aladel, kusjuures Vabariigi Valitsus erimäärusega ära määrab lähema korra ning, kes nimelt võib kütiti nõuda või tarvitada.

§ 2. Kütiti nõuda võib ainult sellekohase tunnistuse esitamisel. Tunnistused annab välja: kaitseväelastele ja kaitsevägeasutustele — varustusvalitsuse või diviisi ülem, kaitseleitudlastele — kaitseleiduülem, riigiametnikkudele — vastav ministeerium ja maakonna omavalitsuse ametnikkudele — maakonnavalitsus. Tunnistused antakse kas üheks korraks või kunni 3-kuulise tähtajaga.

Tunnistuses tähendatakse: 1) tunnistuse järjekorranumber, väljaandmise aeg, 2) kelle poolt kellele välja antud; 3) sõidupiirkond või kust ja kuhu tuleb sõita, vedu toimetada või minna, kui tunnistus üheks korraks antud; 4) sõidu, veo või käigu otstarb; 5) mitu hobust on õigus nõuda; 6) tunnistuse maksvuse aeg.

§ 3. Kütite antakse linna, alevi või vallavalitsuse korraldusel ja mitte kaugemale kui 20 klm. peale või lähema linna, alevi või vallavalitsuse asukohani. Kütide nõudmisel tuleb

arvestada ajavältusega, mille jooksul võimalik küütsid kohale käsutada.

§ 4. Küüdi tarvitamise kohta annab valla-, alevi- või linnavalitsus küüditarvitajale kviitungi, milles tähendatakse peale kviitungi numbri ja väljaandmise aja: 1) isiku nimi, kes küüti nõudnud, või tarvitanud; 2) tunnistuse number ja väljaandmise aeg, mille põhjal küüti nõutud ja kelle poolt tunnistus välja antud; 3) kust, kuhu tuli sõita, vedada või minna; 4) küüdihobuste ja küüdis sõidetud või käidud kilomeetrite arv; 5) küüdimehe nimi. Selle kviitungi peale tuleb kviitungi väljaandjal või küüdimehel küüdiraha summa vastuvõtmise kohta allkiri anda.

§ 5. Linna-, alevi- või vallavalitsustes peetakse küüdikohustuse õiglaseks jaotamiseks küüdiraamat, kuhu kõik antud küüdid sisse kantakse, ära tähendades kellele ja mis alusel küüti antud.

§ 6. Kõik küüdid on maksulised. Tasu maksetakse küüdi eest hobusemehele iga hobuse ja kilomeetri pealt kolmkümmend marka, raskuste veo eest kolmkümmend kuus marka hobuse ja kilomeetri pealt ja jalamehele kaheksateistkümmend marka kilomeetri pealt.

Ühe hobuse kohta tuleb lugeda sõidumääraks peale küüdimehe üks inimene käsipakkidega, mille raskus ei ole üle kolme puuda, veomääraks kunni kakskümmend puuda raskusi.

§ 7. Küüdikohustuse täitmatajätjaid karistatakse R. T. S. § 29. põhjal.

Küüdi tarvitajad, kes süüdi käesoleva seaduse rikkumises, langevad n. s. §§ 542, 545. ja 546. ettenähtud karistuste alla.

§ 8. Käesoleva seaduse maksamahakkamisega kaotab maksvuse Vabariigi Valitsuse poolt 8. juunil 1919. a. vastuvõetud ja 6. septembril 1920. a. muudetud ja täiendatud ning Riigikogu poolt 29. juunil 1922. a. muudetud küütide määrus („R. T.“ nr. 47 — 1919. a., nr. 145/146 — 1920. a., nr. 89 — 1922. a.).

Juhataja **A. Rei**: Asun lõpuhääletamisele. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on seaduseelnõu lõpuhääletamisel vastu võetud.

Aruandja **J. Krass**: Teen ettepaneku, käesolev seaduseelnõu vastu võtta redaktsiooni komisjoni andmata.

Juhataja **A. Rei**: (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on ettepanek vastu võetud.

4. Kalameeste riikliku laenufondi seadus — III lugemisel. Rahaasjanduse komisjoni aruandja **P. Baranin** kannab ette ja eraldi hääletamisel võetakse vastu näh-

tava enamusega seaduseelnõu pealkiri ja §§ 1—3.

Kalameeste riikliku laenufondi seadus.

§ 1. Kalameeste riiklik laenufond asutatakse laenuandmiseks kalameestele püüniste, liht- ja mootorpaatide ning paadi mootorite muretsemiseks ja kalameeste ühingutele kalaümbertöötamise korraldamiseks.

§ 2. Kalameeste riiklikuks laenufondiks määratakse nelikümmend (40) miljonit marka, mis koosneb järgmistest summadest.

1. Riigikogu poolt 8. märtsil 1923. a. vastuvõetud kalameeste riikliku laenu seaduses („R. T.“ nr. 43 — 1923. a. seadus nr. 56) ettenähtud Mk. 10.000.000.—
2. põllutöoministeeriumi 1924. a. eelarves Mk. 20.000.000.—
3. põllutöoministeeriumi 1925. a. eelarves Mk. 5.000.000.—
4. põllutöoministeeriumi 1926./27. a. eelarves Mk. 5.000.000.—

Kokku Mk. 40.000.000.—

§ 3. Vabariigi Valitsusel on õigus anda määrusi kalameeste riiklikust laenufondist laenude väljaandmise korra, nõutavate kindlustuste, laenu pealt võetava protsendimäära ja laenu tähtaegade kohta.

Juhataja **A. Rei**: Asun lõpuhääletamisele. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on seaduseelnõu lõpuhääletamisel vastu võetud.

Aruandja **P. Baranin**: Teen ettepaneku, käesolev seaduseelnõu vastu võtta redaktsiooni komisjoni andmata.

Juhataja **A. Rei**: (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on ettepanek vastu võetud.

5. Tolli-põhitariifide muutmise ja täiendamise seadus — III lugemisel.

Rahaasjanduse komisjoni aruandja **J. Zimmerman** kannab ette ja eraldi hääletamisel võetakse vastu nähtava enamusega seaduseelnõu pealkiri. I osa ja II osa.

Tolli põhitariifide muutmise ja täiendamise seadus.

1. Kaupade sisse- ja väljaveo ning tollimaksude määrusega 19. detsembrist 1923. a. („R. T.“ nr. 4/5 — 1924. a.) maksmapandud tolli-põhitariifid muudetakse ja täiendatakse järgmiselt:

I. Sisseveotariif.

A. Sisseveoks lubatud kaubad.

Tariifi		KAUPADE NIMETUS	Tollimäärad	
§§	punktid:		Alus	Kuldfrangid
56	2-b 3	muutmata lihtsad lamba- ja kitsenahad (s. o. välja arvatud karakull-, angoora- ja teised sarnased kallimad lamba- ja kitsenahad mitmesuguste nimetustega)	—	ilma tollita
	-a	muutmata	muutmata	muutmata
	-b	muutmata	—	ilma tollita
	4-b	„	—	ilma tollita
58	4-a	muutmata	muutmata	0,03
	-b	„	„	0,08
60	3	„ Märkus: Korgipuu jäätistest või purust kokku pressitud (olgugi siduvate materjaalide lisandusega) isolatsioon- ja ehitusplated tollitakse § 58. p. 4-b järgi.	„	muutmata
62	3-a	Kõik eraldi nimetamata, olgugi kooritud; virsiki ja aprikoosi tuumad	muutmata	muutmata
	-b	lina- ja seesamiseemned ning kopra	—	ilma tollita
87	1-a	(endine p. 1 tekst)	muutmata	muutmata
	-b	Shellak ja kopalvaik	1 k. netto	0,03
108	4	muutmata	muutmata	1,00
124	3	„ Märkus. Selle punkti järgi tollitakse ka igasugused keemilised nahaparkimise ained, kaubandus-tööstusministeeriumi eritunnistuste põhjal	„	muutmata
179	2	muutmata	—	ilma tollita

II.

Väljaveotariif.

B. Väljaveoks keelatud kaubad.

§§	Punktid	KAUPADE NIMETUS
7		Oopium, ja morfiim, kokaiin, heroliin ja nende soolad ning teised uimastavad preparaadid, mis rahvusvahelises oopiumi konventsioonis tähendatud („R. T.“ nr. 109/110 — 1922. a.). Märkus. Käesolevas paragrahvis nimetatud kaupade väljavedu võib aga aset leida: 1) kui väljamaa kaup veel tolliasutuste korralduses seisab ja kas otsekohe tagasi veetakse maasse, kust ta sisse toodud, või saadetakse transiidina edasi niisugusesse maasse, kuhu ta algsaadetokumentide järgi oli määratud ja 2) kui eriluba esitatakse, mis vastavate võimude poolt maal, kuhu kaup määratakse, on välja antud tõenduseks, et kauba sissetoomine on lubatud. Mõlematel juhtumistel peab kaup täpselt sisse kantud olema väljaveo saadetokumentidesse (konossamentidesse, laeva manifestidesse jne.)
2		Ülemaltähendatud muudatused ja täienduste maksmapanemisega kustutatakse maha nendesse puutuvate tollimäärade suhtes ajutised protsentuaalsed kõrgendused, mis 1924. a. 4. juuli määrusega („R. T.“ nr. 90/91 — 1924. a.) olid maksuma pandud. Käesolevas seaduses puudutamata tollitariifide paragrahvid, punktid ja märkused jäävad maksuma endistel alustel.

Juhataja **A. Rei:** Asun lõpuhääletamisele. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on seaduseelnõu lõpuhääletamisel vastu võetud.

Aruandja **J. Zimmerman:** Teen ettepaneku, käesolev seaduseelnõu vastu võtta redaktsiooni komisjoni andmata.

Juhataja **A. Rei:** (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on ettepanek vastu võetud.

6. Riigiametnikkude ja -teenijate ühekordse palgalisa ja palgaseaduse muutmise seadus — III lugemisel. Rahaasjanduse komisjoni aruandja **B. Oja** kannab ette ja eraldi hääletamisel võetakse vastu nähtava enamusega seaduseelnõu pealkiri ja §§ 1 ja 2.

Riigiametnikkude ja -teenijate ühekordse palgalisa ja palgaseaduse muutmise seadus.

§ 1. 30. aprillist s. a. alates maksetakse 1926./27. a. eelarve palgakrediidist kõigile riigiteenijaile, õpetajaile ja koolinõunikkudele, kes riigikassast palka saavad, ühekordne palgalisa kuupalga suuruses ja neile, kes on õigustatud saama perekonna-abiraha — lisaks perekonna-abiraha ühe kuu määral.

Märkus. Perekonna-abiraha maksetakse ka adopteeritud laste pealt.

§ 2. Eelmises (1.) paragrahvis nimetatud kulud kaetakse riigi 1926./27. a. eelarve palgakrediidist.

Aruandja **B. Oja** (loeb):

§ 3. Käesoleva seaduse alla ei kuulu välisesitused ja Riigikogu liikmed.

Juhataja **A. Rei:** Selle paragrahvi kohta on rkl. Peterson'i poolt järgmine kirjalik ettepanek tehtud: „Teen ettepaneku, võtta § 3. vastu rahaasjanduse komisjoni redaktsioonis“

Lõpusõna on aruandjal. Aruandja lõpusõna ei tarvita.

Rahaasjanduse komisjoni redaktsioon seisab selles, et „käesoleva seaduse alla ei kuulu välisesitused“. Järelikult seisab rkl. Peterson'i ettepanek selles, et § 3. lõpus välja jääksid sõnad „ja Riigikogu liikmed“. Panen rkl. Peterson'i ettepaneku hääletamisele. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on ettepanek tagasi lükatud.

Panen § 3. hääletamisele. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on § 3 vastu võetud.

Aruandja **B. Oja** kannab ette ja eraldi hääletamisel võetakse vastu nähtava enamusega §§ 4—7.

§ 4. Riigiasutuste töö koondamise seaduse („R. T.“ nr. 15/16 — 1925. a.) tagajärjel vabanevaid riigi eelarvesummasid võib Vabariigi Valitsus riigiametnikkude ja -teenijate palkade tõstmiseks ära kasutada. Sellel otstarbel antakse Vabariigi Valitsusele õigus riigiametnikkude koosseise muuta ja palganorme tõsta.

§ 5. Vastavalt eelmisele (4.) paragrahvile läbiviidud muudatused koosseisudes ja palganormides peab Vabariigi Valitsus esitama Riigikogule kinnitamiseks.

§ 6. Alates esimesest aprillist 1926. a. maksetakse ametnikkudele ja riigiteenijatele perekonna-abiraha adopteeritud ja teise abikaasa eelmistest abieludest sündinud laste pealt ühistel alustel lihaste lastega.

Eelmises lõikes tähendatud laste-abiraha, mis kunni käesoleva seaduse vastuvõtmiseni eksikombel välja makstud, tagasinõudmisele ei kuulu.

§ 7. Riigiametnikkude ja -teenijate palgaseaduse („R. T.“ nr. 1/2 — 1923. a.) § 2 kaotab maksvuse, arvates 1. aprillist 1926. a.

Juhataja **A. Rei:** Asun lõpuhääletamisele. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on seaduseelnõu lõpuhääletamisel vastu võetud.

Aruandja **B. Oja:** Teen ettepaneku, käesolev seaduseelnõu vastu võtta redaktsiooni komisjoni andmata.

Juhataja **A. Rei:** (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on ettepanek vastu võetud.

7. Riigikogu 10. istungjärgu lõpetamise küsimus. Abisekretäär **J. Piiskar:** Riigikogu juhatusel nimel ja arvesse võttes vanematekogu otsust, panen ette, vastu võtta järgmine

otsus: „Riigikogu otsustab: 1) lõpetada käesoleva koosolekuga II Riigikogu 10. istungjärg; 2) Riigikogu istungjärgu vaheajal võimaldada töötamine riigikaitse ja väliskomisjonile“.

Juhataja **A. Rei:** Asun hääletamisele. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on ettepanek vastu võetud.

Lõpetan Riigikogu koosoleku ja ühtlasi II Riigikogu 10. istungjärgu.

Koosolek lõpeb kell 10.50 min.

Algkirjale alla kirjutatud:

Riigikogu esimees **A. Rei.**

Abisekretäär **L. Raudkepp.**